

Sygn. akt : II AKa 490/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Helena Kubaty
Sędziowie	SSA Marek Charuza (spr.) SSA Piotr Mirek
Protokolant	Oktawian Mikołajczyk

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Krzysztofa Błacha

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014 r. sprawy

M. J. (1), s. M. i J., ur. (...) we W.,

oskarżonego z art. 207 § 1 kk, art. 207 § 1 kk w zw. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk
i inne,

na skutek apelacji obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 23 września 2013 r., sygn. akt IV K 8/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że eliminując z opisu czynu stwierdzenie o działaniu oskarżonego w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. J. usuwa z podstawy skazania normy art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 1 kk oraz przyjmując jako podstawę wymiaru kary przepis art. 14 § 1 kk w zw. z art. 197 § 1 kk przy zast. art. 11 § 3 kk wymierza oskarżonemu karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

II. uchyla orzeczenie o karze łącznej zawarte w punkcie 3 zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 85 kk oraz art. 86 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego M. J. (1) nową karę łączną w wymiarze 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności, na poczet której na zasadzie art. 63 § 1 kk zalicza oskarżonemu okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 sierpnia 2012 roku do dnia 23 stycznia 2014 roku;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

IV. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Gliwicach) na rzecz adwokata D. T. – Kancelaria Adwokacka w Z., kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % podatku VAT, z tytułu obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu M. J. (1) w postępowaniu odwoławczym;

V. zwalnia oskarżonego M. J. (1) od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 490/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 września 2013r. sygn.akt IV K 8/13 Sąd Okręgowy w Gliwicach uznał oskarżonego M. J. (1) za winnego dwóch przestępstw:

1. występku z art. 207 § 1 k.k. popełnionego w ten sposób, że w okresie od sierpnia 2000r. do końca 2002r. w Z. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną A. J. wszczynając awantury, wyzywając ją wulgarnymi słowami, szarpiąc i bijąc, i za to na mocy art. 207 § 1 k.k. skazał oskarżonego na karę roku pozbawienia wolności

2. zbrodni z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k., art. 207 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnioną w ten sposób, że w okresie pomiędzy początkiem 2009r. a 6 sierpnia 2012r. w Z. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną A. J. w ten sposób, że wszczywał awantury, wyzywał ją wulgarnymi słowami, szarpał ją, bił i kopał, a w okresie od 6 czerwca 2012r. do sierpnia 2012r. kilkakrotnie groził jej pozbawieniem życia w celu zmuszenia jej do powrotu do domu, a nadto w bliżej nieustalonym okresie pomiędzy początkiem 2009r. a dniem 6 czerwca 2012r. w Z. kilkakrotnie usiłował doprowadzić A. J. przemocą do obcowania płciowego, jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na opór pokrzywdzonej i interwencje osób najbliższych, a nadto w dniu 6 sierpnia 2012r. w Z. działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. J. wielokrotnie usiłował zadać jej ciosy nożem w szyję, klatkę piersiową i brzuch, jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na opór pokrzywdzonej i interwencje osób postronnych, i za to na mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. skazał oskarżonego na karę 9 lat pozbawienia wolności.

Na zasadzie art. 85 i 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 10 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono mu okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 sierpnia 2012r. do dnia 23 września 2013r., a na mocy art. 230 § 2 k.p.k. orzeczono w przedmiocie dowodu rzeczowego w postaci noża.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego i zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść a polegający na uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przypisanych mu czynów, podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego, poddana wyważonej i obiektywnej ocenie prowadzić musi do wniosku, że brak jest dowodów wskazujących w winę oskarżonego w zakresie przypisanych mu czynów

2. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 k.p.k. poprzez uwzględnienie jedynie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego i całkowite pominięcie okoliczności dla niego korzystnych, art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, art. 424 § 1 k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia nie spełniającego warunków określonych w w/w przepisie co spowodowało, że nie jest możliwe poznanie motywów wyroku

a nadto, z ostrożności procesowej, w razie nie uwzględnienia powyższych zarzutów

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, a polegający na dowolnym uznaniu, że oskarżony pierwszy z zarzucanych mu czynów dopuścił się w okresie pomiędzy sierpniem 2000r. a końcem 2002r., podczas gdy żadne dowody nie przemawiają za przyjęciem tego okresu, a nawet z zeznań pokrzywdzonej wynika, że rzekome znęcanie miało zakończyć się w 2000r.

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia pokrzywdzonej, podczas gdy

prawkłowa i wszechstronna analiza wszystkich okoliczności strony przedmiotowej i podmiotowej rzekomego działania oskarżonego dokonana w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy nie daje jednoznacznych i wystarczających podstaw do przypisania oskarżonemu działania ze wskazanym zamiarem.

Wniósł zatem skarżący o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach.

Spośród wymienionych zarzutów jako celny uznać należało zarzut błędu w ustaleniach faktycznych co do tego, że w dniu 6 sierpnia 2012r. oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia pokrzywdzonej, co uczyniło konieczną a zarazem możliwą odpowiednią korektę zaskarżonego wyroku, efektem czego były i dalsze zmiany punktu 1 zaskarżonego wyroku w zakresie podstaw skazania oraz wymiaru kary orzeczonej oskarżonemu za ostatecznie przypisany mu czyn z art. 207 § 1 k.k. oraz art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Pozostałe zarzuty apelacji oceniono jako nietrafne.

Odnosnie czynu z art. 207 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu w pkt 1 zaskarżonego wyroku - wbrew zdaniu skarżącego - Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, po czym w sposób zgodny z podstawową zasadą sformułowaną w art. 7 k.p.k. dokonał oceny wszystkich dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie, a następnie poczynił trafne ustalenia faktyczne, zaś uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia spełnia wymogi określone w art. 424 k.p.k.

Zacytowany w apelacji fragment zeznań pokrzywdzonej A. J., nie oddaje pełnego brzmienia jej relacji odnośnie pierwszego okresu znęcania ze strony oskarżonego.

Pokrzywdzona spójnie podała bowiem, że przemoc ze strony oskarżonego zaczęła ją spotykać począwszy od 2000r., po czym nastąpiła poprawa aż do czasu śmierci teściowej w 2008r. (zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym -k. 35-36).

Podczas rozprawy sprecyzowała swą relację w zakresie okresu pierwszego czynu, umiejscawiając zdarzenia polegające na używaniu przemocy fizycznej oraz wyzwiskach także w okresie od 2000r., po którym to czasie od końca 2002r. miała nastąpić poprawa zachowania oskarżonego do początku 2009r. - -k. 344-348.

W tej sytuacji zachodzi jasność odnośnie czasu popełnienia przez oskarżonego pierwszego z przypisanych mu występków z art. 207 § 1 k.k., a dokonane w tym przedmiocie przez sąd orzekający ustalenia faktyczne mają pełne wsparcie w zebranych materiale dowodowym w postaci trafnie ocenionych zeznań pokrzywdzonej A. J..

To, że pozostali świadkowie przesłuchani w niniejszej sprawie nie posiadali tak szczegółowej wiedzy odnośnie poczynań oskarżonego z lat 2000 – 2002, nie może prowadzić do odrzucenia wiarygodności zeznań pokrzywdzonej jeśli przypomnieć, że przez długi czas nie opowiadała ona innym o swych problemach w związku z oskarżonym, a zachowanie oskarżonego na kilka lat uległo poprawie.

Skoro więc na pełną aprobatę zasługują ustalenia Sądu Okręgowego w zakresie czynu z pkt 1 zaskarżonego wyroku, bezprzedmiotowym czyni to wniosek skarżącego zmierzający do zastosowania unormowań o przedawnieniu karalności – termin przedawnienia nie upłynął bowiem zanim wszczęte zostało postępowanie o czyn z art. 207 § 1 k.k. popełniony przed końcem 2002r.

Zaznaczyć trzeba, że słuszne są i te wskazania sądu orzekającego które odnosiły się do kwalifikacji prawnej tegoż czynu i wymierzonej oskarżonemu kary roku pozbawienia wolności (strony 13-14,16 motywów zaskarżonego wyroku), które dzielając nie ma już potrzeby ponownie szczegółowo prezentować.

Równie trafne są ustalenia faktyczne dotyczące przypisanych oskarżonemu w pkt 2 zaskarżonego wyroku działań polegających na znęcaniu się nad żoną w okresie od 2009r. do sierpnia 2012r. a także przestępczych usiłowań doprowadzenia A. J. do obcowania płciowego.

W tym przypadku – poza zeznaniami pokrzywdzonej – materiał dowodowy wzbogacony jest i zeznaniami całego szeregu osób najbliższych dla oskarżonego, tj. jego dorosłych już braci P. i M. J. (2), bratowych K. J. (1) oraz U. J., a także małoletnich synów oskarżonego M. J. (3) i M. J. (4), stosownie przesłuchanych w obecności biegłego psychologa.

Relacje tych osób w pełni przystają do tego co podała w swych zeznaniach pokrzywdzona, a uderzające jest to, że właśnie bracia oskarżonego udzielali i nadal udzielają pomocy pokrzywdzonej, chroniąc ją wielokrotnie przed agresywnymi poczynaniami ich brata osk. M. J. (1).

Jeśli dodać do tego zeznania K. G., której pokrzywdzona od pewnego czasu zaczęła zwierzać się z problemów z oskarżonym, odpowiednie ustalenia faktyczne stają się niepodważalne.

Zaznaczyć wypada, że poza uwagą sądu orzekającego nie pozostały zeznania ojca oskarżonego M. J. (5) i jego konkubiny K. J. (2), a krytyczna ocena Sądu I instancji co do braku obiektywizmu w ich zeznaniach (strona 12 uzasadnienia wyroku), wsparta spostrzeżeniami z bezpośredniego przesłuchania tych osób na rozprawie, w niczym nie wykracza poza granice swobodnej oceny dowodów ujęte w przepisie art. 7 k.p.k.

Tak więc, na bazie poprawnie w tym zakresie poczynionych ustaleń faktycznych, trafna jest i kwalifikacja prawna odpowiednich czynów oskarżonego jako występku z art. 207 § 1 k.k. oraz art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. – strona 14 uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Jak to już na wstępie podniesiono, zastrzeżenia budzą natomiast ustalenia sądu orzekającego w zakresie zamiaru kierującego poczynaniami oskarżonego w dniu 6 sierpnia 2012r., a polegających na atakowaniu pokrzywdzonej przy użyciu noża.

Co prawda tak pokrzywdzona, jak i świadek K. G., która osobiście broniła pokrzywdzoną przed atakiem oskarżonego, w swych zeznaniach zgodnie podały, że w ich przekonaniu oskarżony chciał pozbawić życia A. J., to jednak relacje tych osób nie mogą być rozpatrywane w oderwaniu od całokształtu okoliczności dotyczących zajścia które rozegrało się w sklepie w którym oskarżony zaatakował pokrzywdzoną.

Jako okoliczności przemawiające za zamiarem bezpośrednim zabójstwa po stronie oskarżonego Sąd Okręgowy na stronie 15 uzasadnienia wyroku wymienił cały szereg faktów, które zaistniały krytycznego dnia – zaatakowanie pokrzywdzonej od tyłu, przewrócenie jej, usiłowania zadania ciosu ostrzem noża w okolice klatki piersiowej pokrzywdzonej, wzburzenie spotęgowane wpływem alkoholu, agresja przejawiana przez oskarżonego nawet wobec interweniujących funkcjonariuszy Policji A. K. i J. I..

Jednak obok tych faktów zaistniały i inne, osłabiające wagę wymienionych okoliczności w kontekście możliwości pewnego przyjęcia zamiaru zabójstwa po stronie oskarżonego.

Pomijając już to, że żaden z wyprowadzonych przez sprawnego fizycznie oskarżonego ciosów nożem nie sięgnął ciała pokrzywdzonej, a doznane przez nią obrażenia w postaci krwiaków na linii pachwowej, udach i lewym przedramieniu charakterystyczne są dla szamotaniny z napastnikiem (opinia sądowo – lekarska k. 38), wielce znaczące informacje przynoszą zeznania kolejnej osoby osobiście interweniującej podczas zajścia – świadka W. S..

Otóż podała ona, że kiedy weszła do sklepu w którym miała miejsce zdarzenie, pokrzywdzona leżała sparaliżowana, jej ręce leżały na boku, oskarżony przytrzymał ją swoim ciałem tak, że pokrzywdzona nie mogła się ruszać. Oskarżony trzymał chyba nóż na wysokości ciała pokrzywdzonej od pasa w górę, a pokrzywdzona nie mogła się bronić – k. 480 – 482.

Zacytowane zeznania świadka W. S. świadczą zatem o tym, że choć oskarżony przełamał opór pokrzywdzonej i miał możliwość nieskrepowanego zadania ciosu nożem w górne partie ciała A. J., to jednak tego nie uczynił.

I choć zdarzenie miało charakter dynamiczny, a zachowanie oskarżonego niezaprzeczalnie cechowało się nasiloną agresją względem pokrzywdzonej, to jednak przypomniane wyżej spostrzeżenia W. S. - wiarygodności których nie

można kwestionować - wywołują istotne wątpliwości co do tego, czy oskarżony stanowczo zdeterminowany był zamiarem dokonania zabójstwa żony, czy też jego zachowanie było kolejnym elementem trwającego od wielu lat znęcania się nad pokrzywdzoną, nasilonego z powodu opuszczenia go przez żonę i bezskutecznością prób nakłonienia jej do powrotu.

Ponieważ wątpliwości tych nie sposób rozwiązać na bazie możliwych do przeprowadzenia dowodów, zaskarżony wyrok ulec musiał zmianie poprzez wyeliminowanie z opisu czynu z pkt 2 stwierdzenia o zamiarze zabójstwa po stronie oskarżonego, a z kwalifikacji prawnej tegoż czynu przepisów art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.

Konsekwencją tych zmian jest i korekta podstawy wymiaru kary za czyn z pkt 2 zaskarżonego wyroku, którą stał się przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k.

Kara w wymiarze 5 lat pozbawienia wolności zdaje się być karą najbardziej racjonalną, jeśli przypomnieć cały szereg okoliczności obciążających oskarżonego – długoletni okres przestępczych poczynań, kumulatywną kwalifikację prawną czynu negatywną opinię w miejscu zamieszkania, cechy osobowości dys socjalnej przy braku respektowania zachowań społecznych.

Jako okoliczność która w pewnej mierze zmiarkowała wymiar kary uwzględniono dotychczasową niekaralność oskarżonego.

Wymierzając, przy zastosowaniu zasady absorpcji, karę łączną 5 lat pozbawienia wolności, miano na uwadze długi okres jaki upłynął od popełnienia w 2002r. pierwszego z występków z art. 207 § 1 k.k., a także dominujące przy określeniu wymiaru kary łącznej cele prewencyjne karania.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku, na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. zwalniając oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze – M. J. (1) od wielu lat nie pracował, nie ma on żadnego majątku.